OBAVEŠTENJE O PRAVIMA UZBUNJIVAČA

Obaveštenje o pravima uzbunjivača, postupku uzbunjivanja, kao i drugim pitanjima od značaja za uzbunjivanje i zaštitu uzbunjivača koja su predviđena Zakonom o zaštiti uzbunjivača

- **Uzbunjivanje:** otkrivanje informacije koja sadrži podatke o kršenju propisa, kršenju ljudskih prava, vršenju javnog ovlašćenja protivno svrsi zbog koje je povereno, opasnosti po život, javno zdravlje, bezbednost, životnu sredinu, kao i radi sprečavanja štete velikih razmera (u daljem tekstu Informacija).
- **Uzbunjivač:** fizičko lice koje vrši uzbunjivanje na način što otkriva informacije o nedozvoljenim aktivnostima u vezi sa radnim angažovanjem i postupkom zapošljavanja kod Poslodavca.
- **Poslodavac:** Institucija elektronskog novca PaySpot doo Novi Sad.
- **Štetna radnja:** svako činjenje ili nečinjenje u vezi sa uzbunjivanjem kojim se uzbunjivaču ili licu koje ima pravo na zaštitu kao uzbunjivač ugrožava ili povređuje pravo odnosno kojim se ta lica stavljaju u nepovoljniji položaj.
- **Odgovorno lice za prijem informacija i vođenje postupka:** lice kome su u Instituciji povereni određeni poslovi koji se odnose na upravljanje, poslovanje ili proces rada i koje je ovlašćeno za prijem informacija i vođenje postupka u vezi sa unutrašnjim uzbunjivanjem.
- **Unutrašnje uzbunjivanje:** otkrivanje informacija Poslodavcu.
- **Spoljašnje uzbunjivanje:** otkrivanje informacija ovlašćenom organu.
- **Uzbunjivanje javnosti:** otkrivanje informacija sredstvima javnog informisanja, putem interneta, na javnim skupovima ili na drugi način kojim se obavešatavanje može učiniti dostupno javnosti.

Zabranjena je svaka zloupotreba uzbunjivanja. Pod zloupotrebom će se smatrati svako dostavljanje informacije od strane lica za koju je znalo da nije istinita, i ukoliko to lice pored zahteva za postupanje u vezi sa informacijom kojom se vrši uzbunjivanje traži protivpravnu korist.
Zabranjeno je sprečavanje uzbunjivanja i preduzimanje štetne radnje, a koju predstavlja svako činjenje ili nečinjenje u vezi sa uzbunjivanjem kojim se uzbunjivaču ili licu koje ima pravo na zaštitu kao uzbunjivač ugrožava ili povređuje pravo, odnosno kojim se ta lica stavljaju u nepovoljniji položaj.

1. Pokretanje postupka unutrašnjeg uzbunjivanja

1.1 Pokretanje postupka

Postupak unutrašnjeg uzbunjivanja započinje dostavljanjem informacija licu koje je ovlašćeno za prijem informacija i vođenje postupka u vezi uzbunjivanja.
Uzbunjivač će se obratiti zaposlenom u Sektoru kontrole usklađenosti poslovanja u slučaju ako se informacija unutrašnjeg uzbunjivanja odnosi na ovlašćeno lice za za prijem informacija I vođenje postupka u vezi sa unutrašnjim uzbunjivanjem.
Dostavljanje informacija u vezi sa unutrašnjim uzbunjivanjem vrši se pismeno ili usmeno.

1.2 Dostavljanje informacija

Pismeno dostavljanje informacije u vezi sa unutrašnjim uzbunjivanjem može se izvršiti neposrednom (ličnom) predajom, običnom ili preporučenom pošiljkom na adresu PaySpot doo Novi Sad, Branimira Ćosića 2/II/201B, Novi Sad, kao i elektronskom poštom na e-mail adresu: kontrola@payspot.co.rs
Usmeno dostavljanje informacija u vezi sa unutrašnjim uzbunjivanjem vrši se ličnim iznošenjem informacija u *Zapisnik*. Informacija može da sadrži potpis Uzbunjivača i podatke o Uzbunjivaču, a Poslodavac postupa i po anonimnim obaveštenjima u vezi sa informacijom.

1.3 Potvrda o prijemu

Prilikom prijema informacije lice ovlašćeno za prijem informacija i vođenje postupka u vezi sa unutrašnjim uzbunjivanjem dužno je da čim primi informaciju sačini *Potvrdu o prijemu informacija o unutrašnjem uzbunjivanju.*
Uzbunjivač, u skladu sa Zakonom, ne mora otkrivati svoj identitet, odnosno da ne mora potpisati Zapisnik i Potvrdu o prijemu informacije o unutrašnjem uzbunjivanju.

2. Postupak unutrašnjeg uzbunjivanja

2.1 Radnje u postupku o informaciji

Poslodavac je dužan da preduzme mere radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti u vezi sa informacijom, zaštiti uzbunjivača od štetne radnje, kao i da preduzme neophodne mere radi obustavljanja štetne radnje i otklanjanja posledica štetne radnje.
Ovlašćeno lice za prijem informacija i vođenje postupka u vezi sa unutrašnjim uzbunjivanjem dužno je da postupi po informaciji bez odlaganja, a najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema informacije.
Uzbunjivač ima pravo da zahteva od Poslodavca da mu se dostavi obaveštenje o toku i radnjama koje su preduzete u postupku kao i da se Uzbunjivaču omogući uvid u spise predmeta i mogućnost prisustvovanju radnjama postupka.

2.2 Izveštavanje I predlog mera

Ovlašćeno lice sastavlja *Izveštaj o preduzetim radnjama u postupku o informaciji u vezi sa unutrašnjim uzbunjivanjem* i predlaže mere radi otklanjanja posledica i uočenih nepravilnosti štetne radnje nastale u vezi sa unutrašnjim uzbunjivanjem.
Izveštaj se dostavlja Poslodavcu, kao i Uzbunjivaču, ukoliko je to moguće na osnovu raspoloživih podataka, u roku od 15 dana od dana okončanja postupka.
O Izveštaju o preduzetim radnjama u postupku o informaciji u vezi sa untrašnjim uzbunjivanjem Uzbunjivač se može izjasniti u roku navedenom u izveštaju.

2.3 Uzbunjivanje ako su u informaciji sadržani tajni podaci

Informacija Uzbunjivača može da sadrži tajne podatke, odnosno podatke koji su u skladu sa propisanom zakonskom regulativom označeni kao tajni.
Ukoliko su u informaciji sadržani tajni podaci Uzbunjivač je dužan da se prvo obrati ovlašćenom licu za prijem informacija i vođenje postupka u vezi sa unutrašnjim uzbunjivanjem. Ukoliko se informacija sa tajnim podacima odnosi na ovlašćeno lice za postupanje po informaciji, Uzbunjivač će se u tom slučaju obratiti direktoru Institucije.
Ukoliko u roku od 15 dana od dana podnošenja informacije sa tajnim podacima podacima Poslodavac nije postupio po informaciji niti su se preduzele odgovarajuće mere, kao i u slučaju da se informacija u kojoj su sadržani tajni podaci odnosi na direktora Insititucije, Uzbunjivač se može obratiti ovlašćenom organu.
Postojanje tajnih podataka u informaciji ograničava Uzbunjivača da ih iznosi u javnost.
Sva lica su dužna da se pridržavaju zakonske regulative i mera kojima se uređuje tajnost podataka.

3. Zaštita Uzbunjivača

3.1 Zaštita podataka o ličnosti Uzbunjivača

Lice koje je ovlašćeno za prijem informacija dužno je da štiti podatke o ličnosti Uzbunjivača, odnosno podatke na osnovu kojih se može okriti identitet Uzbunjivača, osim ukoliko se Uzbunjivač ne saglasi sa otkrivanjem tih podataka.
Svako lice koje sazna podatke iz prethodnog stava, dužno je da štiti te podatke.
Lice ovlašćeno za prijem informacija dužno je da prilikom prijema informacija obavesti Uzbunjivača da njegov identitet može biti otkriven nadležnom organu, ukoliko bez otkrivanja identiteta Uzbunjivača ne bi bilo moguće postupanja tog organa, kao i da ga obavesti o merama zaštite učesnika u krivičnom postupku.
Ukoliko je neophodno otkrivanja identiteta Uzbunjivača, on mora pravovremeno o tome da bude obavešten od strane lica ovlašćenog za prijem informacija.
Ne smeju se preduzimati mere u cilju otkrivanja identiteta anonimnog uzbunjivača.
Svako lice koje u postupku unutrašnjeg uzbunjivanja sazna podatke o identitetu Uzbunjivača, dužno je da štiti te podatke.
Podaci o identitetu uzbunjivača ne smeju se saopštiti licu na koje se ukazuje u informaciji Uzbunjivača.

3.2 Zabrana stavljanja Uzbunjivača u nepovoljan položaj i naknada štete

Uzbunjivač ima pravo na zaštitu u slučajevima izvršenog uzbunjivanja kod Poslodavca ako otkrije informacije u roku od jedne godine od dana saznanja za izvršenu radnju zbog koje vrši uzbunjivanje, a najkasnije u roku od 10 godina od dana izvršenja te radnje.

Povezana lica i lica koja traže podatke u vezi sa informacijom, takođe, imaju pravo na zaštitu kao uzbunjivači ako učine verovatnim da je prema njima preduzeta štetna radnja zbog povezanosti sa Uzbunjivačem ili zbog traženja tih podataka.

Pravo na zaštitu kao uzbunjivač, ima lice koje učini verovatnim da je prema njemu preduzeta štetna radnja, ako je lice koje je preduzelo štetnu radnju, pogrešno smatralo da je to lice uzbunjivač, odnosno povezano lice.

Poslodavac ne sme svojim činjenjem ili nečinjenjem da Uzbunjivača stavi u nepovoljan položaj, naročite u slučajevima koji se odnose na:

- Zapošljavanje;
- Sticanje svojstva volontera ili pripravnika;
- Rad van radnog odnosa;
- Obrazovanje, osposobljavanje ili stručno usavršavanje;
- Napredovanje na poslu, ocenjivanje, sticanje ili gubitak zvanja;
- Disciplinske mere i kazne;
- Uslove rada;
- Prestanak radnog odnosa;
- Zaradu i ostala primanja i naknadu iz radnog odnosa;
- Učešće u dobiti Poslodavca;
- Isplatu nagrade i otrpemnine;
- Raspoređivanje ili premeštaj na drugo radno mesto;
- Nepreduzimanje mera za zaštitu Uzbunjivača od uznemiravanja od strane drugih lica;
- Upućivanje na obavezne zdravstvene predglede.

U slučajevima nanošenja štete uzbunjivaču, on ima pravo na naknadu štete u skladu sa Zakonom koji uređuje obligacione odnose.

3.3 Sudska zaštita

Uzbunjivač ima pravo na sudsku zaštitu.

Ukoliko je prema uzbunjivaču preduzeta štetna radnja, Uzbunjivač ima pravo i na sudsku zaštitu podnošenjem tužbe za zaštitu u vezi sa uzbunjivanjem nadležnom sudu. Rok podnošenja tužbe za zaštitu je 6 (šest) meseci od dana saznanja za preduzetu štetnu radnju, odnosno 3 (tri) godine od dana preduzimanja štetne radnje.